

Základní škola a Mateřská škola
Třebaňov, okres Svitavy

Třebaňov 82, 569 33, tel. 461 324 118

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

2022 / 2023

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA TŘEBAŇOV

Vypracovala: Mgr. Barbora Šrolová

OBSAH

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
2. STANOVENÍ CÍLŮ MPP	4
2. 1 Dlouhodobé cíle	
2. 2 Krátkodobé cíle	
3. PLÁN PRÁCE ŠMP	5
4. DOKUMENTACE ŠMP	7
5. VÝCHOVNÉ PORADENSTVÍ	8
6. ÚKOLY TŘÍDNÍHO UČITELE A DALŠÍCH PEDAGOGŮ	9
7. LEGISLATIVNÍ RÁMEC MPP	9
8. DŮLEŽITÉ KONTAKTY	10
9. ZPŮSOB REALIZACE MPP	12
9. 1 Začlenění témat do výuky	
9. 2 Další akce a aktivity	
9. 3 Nabídka zájmových kroužků	
10. PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ	15
10. 1 Charakteristika šikanování	
11. 2 Projevy šikanování	
10. 3 Odpovědnost školy	
10. 4 Výchovní opatření	
10. 5 Spolupráce s rodiči	
10. 6 Spolupráce se specializovanými institucemi	
10. 7 Znaky šikanování	
10. 8 Čeho by si měli všimnout rodiče	
10. 9 Rozdíly mezi šikanováním a škádlením	
10.10 Zkrácený popis stádií šikany	
11. METODICKÉ POMŮCKY, INFORMAČNÍ ZDROJE	22
11. EVALUACE MINULÉHO ŠKOLNÍHO ROKU	24
12. KRIZOVÉ PLÁNY	27

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Obec Třebařov, jejímž statutárním zástupcem je starosta obce pan Josef Švichký. je Ředitelem školy je Mgr. Petr Šrol.

Škola se nachází uprostřed obce v pěkném a udržovaném místě několik metrů od místní komunikace. Nově zrekonstruované budovy jsou dominantou Třebařova. V 1. - 9. ročníku se vyučuje podle školního vzdělávacího programu Stačí jen chtít. Škola má devět tříd s nižším počtem žáků, což umožňuje individuální přístup a vytvoření příjemné, takřka rodinné atmosféry.

V letošním školním roce navštěvuje školu 161 žáků (68 na 1. stupni a 93 na 2. stupni). Zapojena je do různých grantů a ve výuce se uplatňuje projektové vyučování zaměřené především na ekologickou výchovu. Od 3. ročníku se žáci učí anglický jazyk. Na 2. stupni si mohou vybrat jako další cizí jazyk německý nebo ruský. Letos se jako druhý cizí jazyk vyučuje v VII., VIII. a IX. třídě jazyk německý a v VII. a VIII. třídě jazyk ruský.

Žáci prvního stupně mají možnost navštěvovat školní družinu se dvěma odděleními s celkovou kapacitou 50 dětí za měsíční poplatek 80 Kč.

Ve škole působí 18 pedagogických pracovníků – 3 muži a 15 žen. K dispozici máme 2 asistentky pedagoga a 1 školní asistentku.

Škola je moderně zařízená, třídy jsou vybavené interaktivními tabulemi a postupně se vybavují i novým stavitelným nábytkem. Součástí školy je i tělocvična, školní jídelna, školní hřiště s multifunkčním hřištěm, venkovní posilovna, venkovní přírodovědná učebna, knihovna, odborné učebny – školní dílna, eko –učebna, cvičná kuchyňka, učebna informatiky. Na základní školu bezprostředně navazuje i mateřská škola. ZŠ i MŠ jsou chráněny bezpečnostním zařízením pro případ vniknutí cizí osoby.

Děti mohou přestávky a volný čas aktivně trávit u stolního fotbalu, skákacího panáku, na dětském hřišti před školou s prolézačkami a skluzavkami, venkovní posilovnou, za školou ve venkovní učebně a využít další související aktivity,....

Vysoké procento dětí dojíždí z okolních vesnic – Koruny, Krasíkova, Starého Města, Dětrichova, Borušova, Radišova a Rychnova na Moravě, několik dětí dojíždí také z Moravské Třebové. Mnohé děti pocházejí ze sociálně slabších rodin. Ve zdejší oblasti je stále celkem vysoká nezaměstnanost.

Ve škole pracuje Školská rada v počtu 6 členů (2 zástupci pedagogů, 2 zástupci rodičů a 2 zástupci za zřizovatele) a Žákovský parlament (2 zástupci z každé třídy počínaje 5. ročníkem).

Výborná je spolupráce nejen s OÚ Třebařov, Rychnov na Moravě, Staré Město a Koruna, ale i s různými

organizacemi, které jsou v naší obci aktivní – Sdružení dobrovolných hasičů Třebařov, Myslivecké sdružení Třebařov, TJ Sokol Třebařov, Klub seniorů Třebařov. Nejen díky finanční podpoře Spolku rodičů a přátel dětí a školy v Třebařově se daří uskutečnit mnoho zajímavých akcí.

O aktivitách školy jsou žáci informováni na webových stránkách školy, ve školním časopise Bystřílek a v obecním Třebařovském zpravodaji.

2. STANOVENÍ CÍLŮ MPP

2. 1 Dlouhodobé cíle

Žáci

- Prohloubit povědomí žáků o rizikovém chování a jeho možných následcích
- Prohlubovat právní vědomí (předpisy, zákony)
- Osvojovat si poznatky z oblasti zdravého životního stylu a prevence
- Zkvalitnit komunikaci mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a dospělými
- Aktivně a smysluplně využívat volný čas
- Uvědomění si zodpovědnosti za vlastní chování a způsob života

Pedagogové

- Zlepšit spolupráci mezi rodinou a školou
- Zapojovat se do vzdělávání v oblasti prevence
- Cíleně zařazovat témata prevence sociálně patologických jevů do výuky
- Vést žáky ke zdravému životnímu stylu

Rodiče

- Zlepšit komunikaci mezi rodiči a školou
- Účast na školních akcích

2. 2 Krátkodobé cíle

Žáci

- Využívat volnočasových aktivit poskytovaných školou
- Zapojovat se do akcí a projektů školy
- Být odpovědný za své chování a uvědomit si důsledky svého jednání
- Dodržovat školní řád
- Spoluvytvářet přátelskou atmosféru

- Spolupodílet se na vytvoření pravidel třídy

Pedagogové

- Týmově řešit problémové situace
- Od 1 . – 9. ročníku seznamovat žáky s prevencí sociálně nežádoucích jevů, s jejich řešením a hledáním pomoci
- Působit na rodiče žáků, v případě potřeby a zájmu poskytovat materiály a informace k problematice sociálně patologických jevů
- Poskytovat individuální péči potřebným žákům
- Mapovat klima školy i tříd
- Podílet se na přípravě a realizaci akcí a projektů
- Věnovat pozornost práci s třídním kolektivem
- Vytvářet pozitivní klima mezi samotnými pedagogy
- Zvýšit pozornost v problematice kyberšikany

3. PLÁN PRÁCE ŠMP

Činnost zahrnuje tyto oblasti a metody práce:

1. pozorování
2. rozhovor
3. dotazník
4. besedy
5. výjezdy
6. skupinová sezení
7. spolupráce s PPP
8. protidrogová prevence
9. prevence patologických jevů (šikana, drogová závislost, alkoholismus, kouření, poruchy příjmu potravy, atd.)
10. sexuální výchova
11. snaha o větší zapojení rodičů do činnosti školy
12. důraz na mimoškolní činnost
13. kontakt na jiná odborná pracoviště
14. spolupráce s výchovným poradcem
15. spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky

Školní metodik prevence: Mgr. Barbora Šrolová

Konzultační hodiny: pondělí 13 – 13,30 hod nebo podle domluvy

Kontakt: tel. 739 083 045, mail: barbora.srolova@seznam.cz

Školní metodik prevence vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské.

Plán práce:

- zajišťovat tvorbu Minimálního preventivního programu pro žáky, jeho kontrolu a realizaci
- připravovat a organizovat besedy k prevenci sociálně patologických jevů (kouření, záškoláctví, alkohol, drogy, ...)
- poskytovat poradenství v oblasti prevence nebezpečných jevů ohrožujících žáky (záškoláctví, šikana, krádeže, kouření, experimentování s alkoholem i drogami aj. pro žáky, rodiče i učitele)
- poskytovat individuální konzultace žákům kdykoliv dle potřeby
- diagnostikovat situaci v jednotlivých třídních kolektivech, zajišťovat ochranu těm žákům, kteří se cítí být ohroženi
- pomáhat při rozpoznávání problémů a hledat případnou pomoc u dalších odborníků
- snažit se o zapojování žáků do nejrůznějších aktivit tak, aby sami sledovali dění ve škole, snažili se potlačit nepříznivé vlivy a řešili problémové situace
- podílet se na vytvoření široké nabídky volnočasových aktivit pro všechny žáky
- spolupracovat s výchovným poradcem
- spolupracovat s institucemi zajišťujícími odbornou pomoc v oblasti preventivních aktivit (policie, PPP, kurátor pro mládež apod.)
- vést písemné záznamy o rozsahu a obsahu činností a také navržených a realizovaných opatřeních
- kontaktovat odpovídající odborné pracoviště v případě výskytu sociálně patologických jevů (ve spolupráci s vedením školy)
- v rámci dalšího vzdělávání studovat metodické materiály a zúčastňovat se školních akcí (poznatky předávat dalším pedagogickým pracovníkům)
- prezentovat výsledky práce školy

- podle časových možností začleňovat do výuky dotazníky a formuláře na zjišťování výskytu šikany a dalších nežádoucích jevů na škole
- podporovat práci žákovského parlamentu, školní metodik prevence je zároveň koordinátorem školního parlamentu
- vytvářet pozitivní klima na škole – vztahy mezi žáky i zaměstnanci

4. DOKUMENTACE ŠMP

Legislativně zakotvená dokumentace

Zákon 561/2004 Sb., (tzv. školský zákon):

- Školní vzdělávací program (zpracovat část týkající se prevence).
- Výroční zpráva (zpracovat zprávu o prevenci sociálně patologických jevů).
- Třídní kniha (zápisy nejen o učivu, také o provedených besedách a akcích).
- Záznamy z pedagogických rad (záznam jednání o určitém patologickém jevu nebo o metodické aktivitě ŠMP směrem k pedagogům).

Tuto dokumentaci je povinna vést škola, zodpovědnost má ředitel školy.

Další dokumentace vychází z Vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a z Přílohy č. 3 k vyhlášce 72/2005 Sb., kde je uvedena „povinnost školního metodika prevence vést písemné záznamy veškeré činnosti a to tak, aby mohl doložit obsah i rozsah včetně navržených a realizovaných opatření.“

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (2007) definuje Minimální preventivní program jako konkrétní povinný dokument školy k prevenci SPJ.

Dokumentace ŠMP:

- Minimální preventivní program – stěžejní dokument prevence SPJ, má být přístupný všem učitelům, je zpracován na jeden školní rok, podléhá kontrole ČŠI, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.
- Deník školního metodika prevence – povinná součást dokumentace ŠMP, obsahuje veškerou činnost ŠMP (aktivity s dětmi, akce; zapsat kdy, co a pro koho se konalo).

- Zápisy řešení aktuálních problémů z oblasti prevence – zapsat nálezy OPL, šetření ohledně šikany, jednotlivá jednání se žáky, rodiči, apod.
- Přípravy na metodická vedení učitelů – jednou z činností ŠMP je metodické vedení učitelů, je vhodné si jako doklad o naplňování uchovat přípravy na tato jednání.
- Zápisy jednání týmu prevence sociálně patologických jevů – pokud tým existuje (velmi výhodné, aby ŠMP nebyl na preventivní práci sám), je dobré mít podloženou činnost týmu a zápisy z jednání týmu v průběhu roku (3x – 4x dle potřeby).
- Evidence akcí s preventivní tematikou, vzdělávání a kontaktů – ŠMP eviduje kontakty důležité pro prevenci SPJ, další akce, projekty atd., případně DVPP v oblasti prevence (toto však obvykle eviduje ředitel školy).
- Ankety a výsledky různých šetření – ŠMP musí archivovat výsledky svých různých šetření a anket.

5. VÝCHOVNÉ PORADENSTVÍ

výchovný poradce: Mgr. Alena Kolomá (tel. 731 327 763, mail: alena.koloma@seznam.cz)

konzultační hodiny: pondělí 14 – 14, 30 hod. nebo kdykoli po předchozí tel. dohodě

hlavní úkoly:

- péče o žáky se specifickými poruchami učení na I. a II. stupni ZŠ a jejich evidence
- péče o integrované žáky
- poskytování poradenských služeb žákům se specifickými vzdělávacími potřebami (žáci ohrožení školní neúspěšností, žáci nadaní, integrace dětí se zdravotním postižením)
- spolupráce s PPP Ústí nad Orlicí, Moravská Třebová, Svitavy
- přijímací řízení – poskytování informací a poradenství v oblasti kariérového poradenství
- spolupráce s metodikem prevence
- spolupráce s rodiči
- spolupráce s třídními učiteli
- řádné vedení veškeré dokumentace související s náplní práce výchovného poradce

- evidence žádostí o IVP a dohled nad jeho vypracováním
- reedukace u žáků s SPU

6. ÚKOLY TŘÍDNÍHO UČITELE I OSTATNÍCH PEDAGOGŮ

- komunikovat s metodikem prevence a výchovným poradcem
- spolupracovat s rodiči
- individuálně přistupovat k problémovým žákům
- napomáhat při tvorbě MPP
- sledovat docházku žáků
- důsledně postihovat šikanu, vandalismus a další sociálně patologické jevy
- nabízet využití volného času v zájmových útvarech
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

7. LEGISLATIVNÍ RÁMEC MPP

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 94/ 1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

- Zákon č.65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 116/2011 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j.: 21291/2010-28
- Metodický pokyn MŠMT ČR k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10 194/2002- 14
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005-25
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.24 246/2008 -6
- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25884/2003-24
- Školní řád ZŠ a MŠ Třebov
- Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020-2028

8. DŮLEŽITÉ KONTAKTY

Sociálně aktivizační služba Šance pro rodinu Moravská Třebová Svitavská 44 571 01 Moravská Třebová	Mgr. Martina Jínková	Tel.733742083 sas@mtrebova.charita.cz
Středisko výchovné péče SVP Mimóza Andrlíkova 972 562 01 Ústí nad Orlicí	Mgr. Milan Jirout, vedoucí střediska	Tel. 465 526 969 737 568 228 info@svp-mimoza.cz

Středisko výchovné péče Svitavska Alfa Květná 40 572 01 Polička	Vlasta Pechancová	Tel. 723 089 261 info@svpalfa.cz
SVP Svitavska Alfa Purkyňova 284/1 568 02 Svitavy SVP Svitavska Alfa Komenského371/46 571 01 Moravská Třebová		Tel. 731 712 458
Policie ČR Svitavy (oddělení tisku a prevence) Purkyňova 1907/2 568 14 Svitavy	Por. Mgr. Nikol Zavřelová	Tel. 974578207, 607056249 nikol.zavrelova@pcr.cz
PPP Ústí nad Orlicí Královéhradecká 513 562 01 Ústí nad Orlicí	PhDr. Petra Novotná ředitelka PPP, metodik prevence PPP	Tel.: 465 521 296, 776 611 695 <u>info@pppuo.cz</u>
PPP Svitavy Riegrova 568 02 Svitavy PPP Moravská Třebová J.K. Tyla 9 571 01 Moravská Třebová	Mgr. Vlasta Tvrđíková	<i>Tel. 461 532 486 nebo 775 575 480.</i> <u>info-svitavy@pppuo.cz</u>
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Moravská Třebová Olomoucká 2 571 01 Moravská Třebová	Mgr. Irena Škadrová vedoucí	Tel. 461 353 050, 604 207 808 iskadrova@mtrebova.cz
MÚ Moravská Třebová T.G.M 29 571 01 Moravská Třebová	Bc Hana Navrátilová koordinátorka prevence kriminality	tel. 461 353 055,731 131 261 hnavratilova@mtrebova.cz
Krajské centrum primární prevence Královéhradecká 513 562 01 Ústí nad Orlicí	PhDr. Petra Novotná, metodik prevence PPP	Tel.: 465 521 296 novotna@pppuo.cz
KÚ Pardubického kraje Komenského 125 532 11 Pardubice	Mgr.Renata Černíková krajský školský koordinátor prevence rizikového chování	Tel : 466 026 240 renata.cernikova@pardubickykraj.cz
Krizové centrum Krok Svitavy Purkyňova 14 568 02 Svitavy		Tel. 461 532 604 cpp.svitavy@bluetone.cz

Krizové centrum J.J.Pestalozziho Svitavy M. Horákové 373/10 568 02 Svitavy	Mgr. Irena Valtová vedoucí služby, speciální pedagog	Tel. 461 321 100, 725 719 029 kcvi@pestalozzi.cz
Dětská lékařka Městečko Trnávka 5, 569 41	MUDr. Petra Hegerová	Tel. 461 329 213
Obvodní oddělení Moravská Třebová Komenského 296/52 571 01 Moravská Třebová		Tel. 974 578 721 sy.oop.moravskatrebova@pcr.cz
Linka bezpečí		Tel. 116 111 (24 hodin denně)
Linka důvěry Svitavy		Tel. 461 541 541 (8– 21 hod. pondělí- pátek)
Linka důvěry Ústí nad Orlicí		Tel. 465 524 252 (24 hodin denně)
Nízkoprahový klub Díra Komenského 371/46 571 01 Moravská Třebová		Tel. 733 598 576 info@osbonanza.cz dira-mt@osbonanza.cz

9. ZPŮSOB REALIZACE MPP

9.1 Začlenění témat do výuky

Témata zaměřená na problémové oblasti jsou již pravidelně zařazována do tematických plánů na I. a II. stupni. Na prvním stupni je to především do předmětu prvouka, přírodověda, na druhém stupni se těmito okruhy pravidelně věnujeme ve větší či menší míře v několika předmětech. Samozřejmě z různých pohledů. Stěžejními předměty zůstávají občanská výchova a výchova ke zdraví.

Témata: Ochrana zdraví

Výživa a správná životospráva

Šikana a kyberšikana

Ochrana člověka za mimořádných situací

Návykové látky

Sexuální výchova

Osobnost a problémové chování

Rizikové chování v dopravě

Volba povolání

9. 2 Další akce a aktivity

5.9. 2022	Běh pro zdraví : „Kolik škole let, tolik kilometrů vpřed“ – letos 94 km	1. - 9. třída	ZŠ a MŠ Třebařov
7. 9. 2022	Adaptační program „Začátek“	6. třída	PPP Ústí nad Orlicí
30.9. 2022	Noc vědců Olomouc	1. – 9. třída + rodiče	Olomouc
Září - říjen 2021	Humanitární sbírka ve prospěch sdružení Život dětem	1. – 9. třída	Žákovský parlament
20.10. 2022	Burza ško	9. třída + rodiče	Multifunkční centrum Fabrika Svitavy
25. 10. 2022	No Backpack Day	1. – 9. třída	ZŠ Třebařov
24.11. 2022	Preventivní program Stonožka	4. třída	PPP Ústí nad Orlicí
24.11.2022	Preventivní program Krok za krokem	8. třída	PPP Ústí nad Orlicí
Listopad - prosinec 2022	Soutěž - Kraje pro bezpečný internet	6. – 9. třída	Pardubický kraj
15.12. 2022	Preventivní program Krok za krokem	7. třída	PPP Ústí nad Orlicí
15. 12. 2022	Preventivní program Romeo, Julie...partnerství	9. třída	PPP Ústí nad Orlicí
Prosinec 2022	Divadlo Olomouc + vánoční trhy	6. – 9. třída	Olomouc
prosinec 2022	Česko zpívá koledy + Rozsvícení vánočního stromu	1. – 9. třída + veřejnost	ZŠ a MŠ Třebařov
prosinec 2022	Exkurze Muzeum Moravská Třebová + vánoční trhy	6. třída	Moravská Třebová
3.3.2023	Společenský ples	veřejnost	ZŠ a MŠ Třebařov + SRPDS v Třebařově
Jaro 2023	Plavecký kurz	3., 4., 5. třída	Svitavy
19.5. 2023	Preventivní program Romeo, Julie...sex	9. třída	PPP Ústí nad Orlicí
duben 2023	Dopravní soutěž	4. – 9. třída	ZŠ a MŠ Třebařov
květen 2023	Den Slabikáře	1. třída + rodiče	ZŠ a MŠ Třebařov
červen 2023	Dětský bál	1. – 9. třída	ZŠ a MŠ Třebařov
květen – červen 2023	Školní výlety, exkurze	1. – 9. třída	ZŠ a MŠ Třebařov
Červen 2023	Poslední zvonění	1.- 9. třída +MŠ+ rodiče	ZŠ a MŠ Třebařov
srpen 2023	Letní příměstský tábor	1. – 6. třída	ZŠ a MŠ Třebařov + SRPDS v Třebařově

Nástin dalších akcí:

TECHNOhrátky pro žáky 8. – 9. ročníků --+ exkurze v rámci Volby povolání - termíny jsou doplňovány

Celoškolní projekty: Sběr bylin, pomerančové a citronové kůry; sběr použitých elektrospotřebičů – Recyklohraní,

Další akce a aktivity budou průběžně doplňovány dle aktuálních nabídek. Konání různých akcí a především bude záviset od aktuální situace!

9. 3 Nabídka zájmových kroužků – nespecifická primární prevence

Ve škole je dětem nabídnuto bez poplatků několik kroužků vedených učiteli nebo asistentkami pedagoga.

Pod ZUŠ M.T. bude pracovat Výtvarný obor a Dramatický obor .

Pondělí			
Kroužek zábavné logiky	3. třída	13:00 – 14:30	M.Přidalová
Čtenářský klub	2. třída	13:00 – 14:30	R.Nečasová
Kroužek logopedie	vybraní žáci 1. stupně	14:00 – 14:45	E. Eliášová
Doučování Aj- chlapci	8. třída	12:55 – 13: 40	A. Najdek
Doučování Aj	7., 8 (dívky), 9. třída	13:50 – 14: 35	A. Najdek
Příprava k přijímacím zkouškám z Ma, Jč	9. třída	1x za 14 dní 14:00 –15:30 (střídání Ma, Jč)	A. Kolomá, E. Jarkovská
Úterý			
Čtenářský klub	4. třída	13:15 – 14:45	M. Maděrová
Kroužek logopedie	vybraní žáci 1. stupně	12:00 – 12:45	E. Eliášová
ZUŠ dramatický obor	1. + 2. stupeň	14:00 – 15:40	p. Štěpánková
Doučování	vybraní žáci 3. třídy	13:15 – 14:00	M. Přidalová
Sportovní kroužek	1. Stupeň (od ledna)	13:15 – 14:00	M. Maděrová
Středa			
Doučování	vybraní žáci 2. třídy	12:00 – 12:45	R.Nečasová
Čtvrtek			
Doučování	vybraní žáci 4. třídy	13:00 – 13:45	E. Eliášová
ZUŠ výtvarný obor	1. stupeň	13:00 – 15:30	H. Kancírová
Kroužek logopedie	vybraní žáci 1. stupně	12:00 – 12:45	E. Eliášová

10. PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se vztahy v třídních kolektivech ještě před vznikem šikanování. K tomuto je potřeba zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů, v práci s dynamikou skupiny, v podpoře a upevňování zdravých třídních norem dětí, žáků jako prevenci šikanování.

Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů by měli spolupracovat pedagogičtí pracovníci školy.

Základem prevence šikanování a násilí na školách je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli). Školy a školská zařízení při efektivní realizaci prevence šikanování usilují o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

podporují solidaritu a toleranci

podporují vědomí sounáležitosti

posilují a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy

uplatňují spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt

rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

10. 1 Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až

zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikana. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

10. 2 Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany patří:

Verbální šikana, přímá a nepřímá – **psychická šikana** (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).

Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).

Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu.

10. 3 Odpovědnost školy

(1) Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

(2) Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen trestných činů) vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku

(§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

- (3) Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 166 tr. zákona) či schvalování trestného činu (§165 tr. zákona), v krajním případě i podněcování (§ 164 tr. zákona).
- (4) Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu (§ 10 tr. zákona) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

10. 4 Výchovní opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížení známky z chování.

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

10. 5 Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy nebo školského zařízení,

školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací

10. 6 Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány.

Zejména:

v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,

v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,

v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou), případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10. 7 Znaky šikanování

1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.

- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

2. Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

10. 8 Rodiče žáků by si měli všimnout těchto možných příznaků šikanování

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s ním by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.

- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu). ➤ Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

10. 9 Rozdíly mezi šikanováním a škádlením (Kolář, 2011)

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Definice: Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponižít.
2. Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zodolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem - moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevážení druhého
4. Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.

5. Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
7. Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opětovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplátí je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
9. Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

10. 10 Zkrácený popis stadií šikanování

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celé skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, sprádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce,

z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

11. METODICKÉ POMŮCKY, INFORMAČNÍ ZDROJE

Časopis Prevence

Nástěnka ŠMP pro žáky a rodiče na chodbě u šaten

Nástěnka s důležitými informacemi pro pedagogický sbor ve sborovně

Schránka důvěry pro děti – u školní jídelny

Schránka důvěry pro rodiče – u šaten

Školní časopis Bystřílek

www.zivot-bez-zavislosti.cz

www.drogy.cz

www.pppuo.cz

www.zachranny-kruh.cz

www.eduteam.cz

www.prevence-praha.cz

www.zzshmp.cz

www.e-bezpeci.cz

www.anorexie.ordinace.biz

www.abecedazdravi.cz/nemoci/anorexie-a-bulimie

www.idealni.cz

www.anabell.cz

www.linkabezpeci.cz

www.linkaduvery.cz

www.sikana.cz

www.bezpecne-online.cz

www.sikana.org

www.ibesip.cz

www.kurakovaplice.cz

www.nekuratka.cz

www.odrogach.cz

www.drogy-info.cz

www.prevcentrum.cz

www.drogy.net

www.prevence-info.cz

www.nasedite.cz

www.policie.cz

Prim.MuDr. Karel Nešpor,CSc, PhDr. Ladislav Csémy – Alkohol, drogy a vaše děti

Prim.MuDr. Karel Nešpor,CSc, PhDr. Ladislav Csémy , PaedDr. Hana Pernicová – Prevence problémů působených návykovými látkami

Mgr.ing. Vratislav Pokorný, Mgr. Et Mgr. Jana Telcová, PeadDr. Anton Tomko – Prevence sociálně patologických jevů

Jiří Presl – Drogová závislost

Michal Kollář – Skrytý svět šikanování

Michal Kolář – Bolest šikanování

Kouření a já – 6. – 9. třída

Julián Melgosa – Žít naplno

Julián Melgosa – Zvládni svůj stres

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Co dělat – kapesní průvodce krizovými situacemi

Výživa a pohyb jako součást výchovy ke zdraví na ZŠ

Sexuální výchova – příručka

Když se stane neštěstí – příručka pro školy

Všech pět pohromadě

Michal Miovský a kolektiv – monografie k primární prevenci

Slabikář dětských práv

M. Hajný - O rodičích, dětech a drogách

A. Černá a kol. – Kyberšikana

V. Rogers – Kyberšikana

A. Mayroch – Jak přežít šikanování

DVD – Řekni drogám ne! Pravda o drogách

Zbytečné úrazy

Šťěstí přeje připraveným

Seznam se bezpečně

Filmy, které pomáhají – přístup přes Netflix nebo na flash – Mezi stěnami, Mezi nimi, Sami, Na hraně,
Jakub, Abstinent

12. EVALUACE MINULÉHO ŠKOLNÍHO ROKU

Stručná charakteristika roku 2021/ 2022

Základní škola a Mateřská škola Třebařov se nachází uprostřed obce ve dvou budovách.

V 1. – 9. ročníku byli žáci vyučováni podle školního vzdělávacího programu Stačí jen chtít.

Školu navštěvovalo 152 žáků (70 na 1. stupni a 82 na 2. stupni). Působilo zde 18 pedagogických pracovníků – 2 muži a 16 žen. Mezi ně patřily i čtyři asistentky – 3 asistentky pedagoga a 1 asistentka pedagoga, která byla zároveň také školní asistentka.

Žáci prvního stupně měli možnost navštěvovat školní družinu, i letos byla otevřena dvě oddělení s kapacitou 50 žáků. Poplatek za družinu byl vybírán ve výši 80,- Kč měsíčně.

Také do tohoto školního roku zasáhla pandemie nemoci COVID -19. Od 22. 11. začalo pravidelné testování žáků a pedagogů a pokračovalo do února 2022. I u nás muselo jít několik tříd a pedagogů do karantény kvůli záchytu pozitivních na Covid 19. Díky nepříznivé epidemiologické situaci jsme byli nuceni zrušit některé plánované akce.

Během tohoto školního roku pokračovaly úpravy interiéru i exteriéru budovy. V rámci dotačního titulu týkajícího se snížení ekologické zátěže byla položena nová střešní krytina a vyměnily se staré plynové kotle za moderní kondenzační značky Vaillant. Stavební firma Luboš Němec, Radšov díky vítězné nabídce ve veřejné zakázce rekonstruovala oplocení a zároveň z obecních peněz realizovala chodník kolem MŠ. Ze starých kabinetů přírodopisu a fyziky se začala budovat nová moderní učebna fyziky, chemie a přírodopisu. Na podzim roku 2022 by měla být dovybavena mobiliářem a bude zcela funkční.

Aktivity během školního roku

Žáci mohli bezplatně navštěvovat 4 zájmové kroužky vedené zaměstnanci školy (Sportovní kroužek, Kroužek logopedie, Keramický kroužek, Kroužek zábavné logiky). Za zvýhodněných finančních podmínek se vyučoval, pod ZUŠ Moravská Třebová, výtvarný a dramatický obor. Ze Šablon a Národního plánu doučování (MŠMT) probíhalo také doučování pro oba stupně, pro IX. třídu byla opět zavedena příprava na přijímací řízení z matematiky a českého jazyka.

Předcházející „covidové roky“ neměly na některé děti příznivé dopady (problémy se soustředěním, dodržování řádu, zhoršení prospěchu, psychické problémy, sebepoškozování,...). Právě i z těchto důvodů byly intenzivněji sledovány, ve spolupráci s výchovným poradcem a ostatními pedagogy, podmínky a situace při vzdělávání z hlediska možných rizik výskytu sociálně patologických jevů.

V tematických plánech prvního i druhého stupně byla nadále zařazena témata z problémových oblastí (šikana, drogy, kouření, alkohol, ochrana zdraví, první pomoc, mimořádné události, osobní bezpečí, sexuální výchova,...). Problematice primární prevence rizikového chování u dětí a žáků ve školách a školských zařízeních se věnovala zvýšená pozornost především na 2. stupni.

Spolupráce pokračovala s OSPODEM Moravská Třebová, PPP Svitavy a Ústí nad Orlicí, Policií ČR, SVP Svitavy.

Ve druhém pololetí vyplňovali žáci od 3. třídy, jejich rodiče a pedagogičtí pracovníci anonymní dotazník na klima školy. S výsledky byli seznámeni všichni pracovníci školy a případné problémy, které se objevily, byly ihned prodiskutovány a řešeny.

Žáci VI. třídy absolvovali adaptační program Začátek. Uskutečnily se preventivní programy primární prevence, besedy s Policií ČR: pro VI. třídu – Kyberšikana, pro VIII. a IX. třídu – Rizikové chování. Ve spolupráci s SVP Svitavy absolvovali sedmáci program Zdravé vztahy ve třídě. V rámci primární protidrogové prevence se v listopadu zúčastnili žáci 8. a 9. ročníku jedinečného a dětmi velmi pozitivně hodnoceného programu Revolution Train (Protidrogový vlak). Cílem tohoto netradičního mezinárodního projektu je odradit od experimentování s návykovými látkami prostřednictvím zážitkové pedagogiky. Den si obohatili ještě zhlédnutím filmu Zátopen v kině v moravskotřebovském muzeu. Druhostupňoví se zapojili do projektu Pardubického kraje Kvíz pro bezpečný internet. Žák VIII. třídy se umístil v krajském finále Kvízu plus na 3. místě.

VIII. třída se zúčastnila TECHNOhrátek ve SOŠ a SOU Lanškroun. Pro osmáky byly připraveny tvořivé dílny v rámci programu Schaeffler Academy. Deváťáci absolvovali v říjnu přehlídku středních škol ve Svitavách a České Třebové. Náboráři ze středních škol a učilišť navštívili několikrát naši školu. Byli jsme pozváni do Pardubic na vyhodnocení kreativní soutěže pro všechny domácí kutily – Řemeslo doma II. Zástupci 8. třídy si převzali od organizátorů TECHNOhrátek ocenění za krásné 2. místo.

Dva týmy – mladší a starší kategorie se zúčastnili dopravní soutěže a po úspěchu v okresním kole se ani v krajském kole neztratil tým mladších a vybojoval 3. místo.

Během roku se podařilo, i přes menší covidová omezení, uskutečnit několik akcí a školních rituálů a slavností, které jsou nedílnou součástí života naší školy –na začátku školního roku proběhla už několikaletá akce „Kolik škole let, tolik kilometrů vpřed“. V září se běhalo 94 kilometrů; Den Slabikáře; Poslední zvonění,... Deváťáci si připravili pro prvostupňové Mikuláše, čerty a anděla a nadělili dětem sladké balíčky.

Ke zdařilým akcím patřily: Pernštejni (Leonardo da Vinci), Dopis Ježíškovi, Zápis do I. třídy, Masopust, Uklidíme Třebořov (v rámci celorepublikové akce Uklidíme Česko), Kynologická beseda, Harry Potter kvíz (3. -9. ročník), Den dětí na 1. st. (Crazy Day) a na 2. stupni (Pohádkový kvíz pro 6. a 7. ročník a Vědomostní kvíz pro 8. a 9. ročník), Beseda s ochráncem přírody, Kino ve škole pro prvostupňové, Sportovní den pro druhostupňové, Bruslení v Moravské Třebové 1. i 2. stupeň, plavání III. – V. třída, Vynášení Moreny, školní výlety 1. a 2. stupně, spaní ve škole - 5., 6. a 8. ročník a mnoho dalšího.

Když to situace dovolila, mohli se uskutečnit i akce za přítomnosti rodičů a další veřejnosti. V květnu se uskutečnil Májový bál pro dospěláky (pořádaný SRPDS) a v závěru roku Školní akademie s hojnou účastí rodinných příslušníků. Navštívit nás přišli také naši senioři, pro které jsme uspořádali

posezení spojené s opékáním vuřtů v přírodní učebně.

Ve školním roce proběhlo několik projektů – jak třídních, tak celoškolních: ekoprogram Vyschlá krajina s lektorkami z Centra environmentální výchovy Stolístek Linhartice, za dalšími programy se vyjíždělo přímo do Linhartic; v Rukodělném ateliéru paní A. Bukvové v Lanškrouně si vyzkoušela děvčata 8. a 9. ročníku svoji zručnost při výrobě táců z pedigu; celý druhý stupeň se zapojil do projektu Kraje pro bezpečný internet; třetíci se seznámili v celodenním projektu se zdravým životním stylem, výchovou k rodičovství, prožili Den s IZS a v týdenním projektu se čtvrtáci hravě učili o Sámově říši; 5. třída si užila projekt Moje budoucí povolání, šestáci tvořili v rámci zeměpisu knížku o vesmíru. Aktivně se zapojili také ti nejmenší, prvňáčci a druháčci, kteří si udělali halloweenský den a připravili Podzimní výstavu ovoce, zeleniny a různých dekorací, Velikonoční výstavku. Osmáci a devátáci si užili dva projektové dny na gymnáziu v Moravské Třebové zaměřené na virtuální realitu. V celoškolních projektech Den netradičních účesů, Teplákový den a Den bláznivých ponožek jsme se zapojili do projektu Organizace Schools United - Hrdá škola, jehož cílem je oživit život dětí a studentů a zahnat každodenní stereotyp. Na podzim jsme se stali součástí projektu Den pro školu, v němž se komunita dobrovolníků snaží propojit školní instituce s dobrovolníky z praxe, kteří mohou inspirovat, sdílet zkušenosti a podpořit v rozhodování a plánech do budoucna. První, bohužel on – line, setkání s VIII. a IX. třídou bylo věnováno marketingu a PR managerské činnosti. Celoročně probíhal sběr baterií a elektrozařízení v rámci Recyklohraní.

Velmi aktivní byla i obě oddělení školní družiny. Pro děti byla připravována pestrá činnost (viz samostatné hodnocení činnosti obou oddělení ŠD).

Pedagogičtí pracovníci se velmi aktivně účastnili různých, především on-line školení a poznatky z nich předávali ostatním zaměstnancům.

S výchovnou poradkyní a třídními učiteli, případně vychovatelkami, jsme museli většinou řešit jen drobné kázeňské problémy. Obecně se zvýšil počet pokusů o sebepoškození a výjimkou nebyla ani naše škola, kdy jsme museli na 2. stupni několik případů řešit. Proběhla výchovná komise za přítomnosti ředitele školy, třídní učitelky, metodičky prevence, výchovné poradkyně, zástupkyně Charity Moravská Třebová a zákonného zástupce. Řešilo se hlavně záškoláctví – neomluvené hodiny, vulgární chování vůči spolužákům hraničící se šikanou a nevhodné chování k vyučujícím.

Několik žáků se podařilo dostat do programu „Obědy pro děti“, kdy měli možnost zdarma chodit na obědy ve školní jídelně. Firma BOVYS zajišťovala dodávky v rámci projektu „Mléko, ovoce a zelenina do škol“. Nárok na dotované mléko, ovoce a zeleninu měli zcela zdarma všichni žáci obou stupňů.

Naše škola se zapojila do výzvy humanitární – materiální pomoci pro lidi z Ukrajiny postižené válkou a žakovský parlament uspořádal prodejní sbírku ve prospěch společnosti Život dětem, která pomáhá nemocným, handicapovaným a opuštěným dětem v naší republice.

Veškeré aktivity byly prezentovány na webových stránkách školy.

Plnění cílů PP

Dlouhodobé cíle (2. 1.) stanovené pro žáky, pedagogy a rodiče a krátkodobé cíle (2. 2.) pro žáky a pedagogy se dařilo více či méně úspěšně plnit. Buď přímo ve výuce nebo při mimoškolních aktivitách, či dalších neformálních setkáních žáků, rodičů a pedagogů. Lehce to bylo ovlivněno omezeními v rámci covidové situace.

13. KRIZOVÉ PLÁNY

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO VYŠETŘOVÁNÍ POČÁTEČNÍHO STADIA ŠIKANY

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

1. Zachycení **informace** – je třeba získat odpovědi na následující otázky:

KDO? KOMU? CO KONKRÉTNĚ? KDY? JAK DLOUHO? JAK ČASTO, KDE?

2. Provést **odhad** – a) znaky šikany (zjistit, zda se nejedná o škádlení; znaky šikany= opakovanost, záměrnost, bezmocnost, nepoměr sil, dlouhodobost)

b) kritéria závažnosti (otevřenost – jak jsem schopen tu situaci zmapovat, rozrůzněnost názorů . každý tu situaci vidí, popisuje jinak, závažnost – zeptám se na to oběti, role ve skupině – vydefinovat kdo je oběť, agresor,..)

3. **Konfrontovat** svá pozorování a zjištění s dalšími kolegy a oznámit své podezření vedení školy a výchovnému poradci.

4. **Rozhovor s obětí.**

Na rozhovory je potřeba zajistit ČAS a KLID.

(citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací ; nedělat nic sami, vždy si pozvat někoho k sobě – vých. poradce, třídní učitel, ...)

NIKDY neřešit problém před celou třídou!

5. **Ochrana oběti**

6. Zjištění vhodných – nestranných **svědků**

7. **Rozhovor s agresory.**

Nikdy konfrontace oběti a agresora!

Agresory zvat jednoho po druhém. Nenechat si nic namluvit. Chceme znát fakta. Neodbíhat od tématu, chceme aby mluvili o svém chování. Rozhovor ukončit pozitivně – „pochvalou“, oceněním něčeho dobrého (Umíš být fajn kluk. Na výletě to bylo super, jak jsi...)

8. Výchovná komise

- vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel, rodiče agresora, OSPOD – pokud se jedná o trestný čin)
- 1 dítě = 1 výchovná komise
- komise bude probíhat bez dítěte. Pokud rodiče budou chtít, aby bylo dítě přítomno, tak nejprve proběhne komise s rodiči a potom se dítě přizve a oznámí se mu, na čem se komise domluvila.

9. Rozhovor s rodiči oběti

Seznámit rodiče se situací, domluvit se na opatřeních (terapie,..)

10. Práce se třídou

Rozebrat situaci ve třídě (vynechat citlivé detaily), vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třidu i nadále sledovat.

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO VYŠETŘOVÁNÍ POKROČILÉHO STADIA ŠIKANY

V případě skupinového násilí vůči oběti (tzv. třídní lynčování) či hrubého fyzického útoku:

1. Bezprostřední záchrana oběti:

- pedagogický pracovník sám zajistí ochranu oběti nebo sežene pomoc

2. Přivolat další pedagogické pracovníky:

- zabránit dalšímu násilí
- zajistit agresory
- zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi
- odvést oběť do bezpečí

3. Nahlášení Policii ČR

4. vlastní vyšetřování

- třídní učitel
- školní metodik prevence
- výchovný poradce
- vedení školy

5. Spolupráce s dalšími institucemi a orgány:

- Pedagogicko-psychologická poradna
- OSPOD
- Policie ČR

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

V **mimořádných případech** se užijí další opatření:

Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.

Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně

k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PŘI VÝBUCHU SKUPINOVÉHO NÁSILÍ

1. Zmapování situace

- zachovat klid, oprostit se od emocí (nádech, výdech)
- zapamatovat si co nejvíce informací (udělám pomyslné „foto“ situace ve své mysli)

2. Záchrana oběti

- vejít v klidu do třídy (ala „duch“)
- uchopit oběť a vyvést ji ze třídy

3. Zalarmování kolegy

- rychle oslovit kolegu v nejbližší třídě, aby dohlédl na problémovou třídu a zajistil to, aby se žáci mezi sebou na ničem nedomlouvali

4. Odvedení oběti

- oběť odvést do bezpečné místnosti (ředitelna, popř. do sborovny, je – li přítomen nějaký pedagog)

5A. Návrat do třídy

- vyučující se vrací do třídy

5B. Informační tok

- ten, kdo se stará o dítě informuje vedení školy, ŠMP

6A. Informace dál

- vedení školy informuje rodiče, policii, záhranku

6B. Začátek řešení situace ve třídě

- vyučující + ŠMP
- rozdat prázdný papír (napíšíou své jméno) a každý popíše situaci, co se stalo

7. Řešení situace

- získávání informací – individuální rozhovory - s obětí – svědky – agresory

8. Tisková zpráva

- za zprávu zodpovídá vedení
- v případě kontaktu s médií – pedagogický sbor nepodává žádné informace, pouze ředitel školy
- zpráva musí být stručná, jasná, bez konkrétních jmen

9. Další práce se třídou (dětmi i rodiči)

- voláme rodičům agresora hned ten den, aby se zabránilo kamuflování situace
- rodiče oběti byli informováni (viz bod 6A). Pokud oběť skončí v nemocnici – ředitel jede za nimi do nemocnice
- svolat mimořádné třídní schůzky – nejpozději do týdne
 - informace: pokud to prošlo médií – jsme konkrétní, protože situace mohla být zveličena

pokud to neprošlo médií – mluvit obecně

- na TS – ředitel školy, ŠMP, TU, popř. policie
- mluví ředitel školy (jasné, strukturované věty)
- BUDOUCÍ DOTAZY – NEDISKUTOVAT (lze individuálně probrat situaci po TS)

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE

Dítě se svěří učiteli osobně

1. uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost
2. seznámit s tím co nejúžší okruh dalších osob
3. pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
4. komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
5. vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii
6. ohlásit na policii
7. ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách
8. jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

Dozvíím se – oznámím řediteli – kontaktujeme policii a orgán sociálně právní ochrany dětí

Zjistíme to z nějaké školní ankety nebo dotazníku

Dítě se vyjadřuje někdy v náznacích a nejasně, proto je velmi důležité porozumět tomu, co vám vlastně říká. V každém případě s ním navažte o přestávce nebo po vyučování rozhovor, ale tak, abyste nebudili nežádoucí pozornost. Jestliže vám dítě potvrdí vaši domněnku, postupuje jako výše. Nevyslychejte ho a nepodsouvajte mu své názory, nechejte ho volně vyprávět.

Dozvíím se to od spolužáků nebo z jiných zdrojů

Nejprve přemýšlejte, jestli tomu nasvědčuje i vaše pozorování. Pokuste se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenuťte. Prostředníkovi řekněte, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo. Nevyšetřujte a nijak nepátrejte. Jestliže si nejste jistí, oznamte věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prošetří.

Dítě je obětí sexuálního napadení

Jestliže se stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom urychleně vše oznamte policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Chovejte se pevně a jednoznačně a dítě neopouštějte až do příchodu rodičů.

VÝSKYT TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Žák si je vědom, že porušením zákazu kouření ve všech prostorách školy se vystavuje přísným kázeňským postihům

Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole:

1. Je-li žák ve škole přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je nutné žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka, který bude založen v agendě výchovného poradce, metodika prevence.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování žáka, jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.
6. Z konzumace tabákových výrobků jsou pro žáka vyvozena výchovná opatření dle kázeňského řádu

VÝSKYT ALKOHOLU

Prodej alkoholu osobám mladším 18-ti let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18-ti let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18-ti let může být trestním činem nebo přestupkem. Školním řádem je stanoven zákaz užívání alkoholu v prostorách školy a na všech akcích pořádaných školou.

Postup při konzumaci alkoholu ve škole:

1. Je-li žák ve škole či na školní akci přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi zabavit a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.(bezprostřední ohrožení na zdraví a životě).
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí výchovný poradce, metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou pravomocí a vyčká jeho pokynů.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola písemnou formou skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák výuky schopen.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte § 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
10. V případě uživatele zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
12. Z přinesení a konzumace alkoholu ve škole jsou pro žáka vyvozeny výchovná opatření.

Postup při nálezů alkoholu ve škole:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

1. Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Zpracují stručný zápis o události.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u nějakého žáka alkohol, postupují takto:

1. Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
3. O nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen.(datum,místo a čas nálezů, jméno žáka, podpis žáka). V případě, že žák

odmítá podepsání záznamu, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy. Zápis záznamu založí výchovná poradkyně, metodik prevence do své agendy.

4. O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, jedná-li se o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně právní ochrany dítěte.

5. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a žák je intoxikovaný, je i zajištěná tekutina předána přivolanému lékaři.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření a propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek

Konzumace OPL ve škole

1. Je-li žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy, v době vyučování nebo v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Návykovou látku mu pracovník školy odebere a zajistí tak, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka a případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

4. V případě, že je ohrožen žák na zdraví a životě, po požití OPL, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, přivolá lékařskou službu první pomoci.

5. Pokud akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.

6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl pro nezpůsobilost pokračovat ve výuce a k pobytu ve škole.

7. Jestliže není zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany vyžadovat pomoc.

8. Zákonnému zástupci škola oznámí konzumaci OPL dítětem i v případě, když je schopno výuky

9. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takovéto situace (odborné pomoci).
10. Současně splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte a Policii ČR.
11. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.
Je třeba rozlišovat distributora od uživatele. Distribuce OPL je trestným činem, konzumace je hrubým porušením školního řádu.

Distribuce a nález OPL ve škole:

Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin, množství látky není rozhodující. Přechovávání OPL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin.

Postup při zjištění OPL ve škole:

1. Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci OPL ve škole, uvedomí neprodleně vedení školy a současně oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
2. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a orgán sociálně právní ochrany mládeže.

Nález OPL v prostorách školy:

1. Látka se nepodrobuje testům a pracovník školy ihned informuje vedení školy.
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka se vloží nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezů, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru.
3. O nálezů škola vyrozumí Policii ČR.

Nález u některého žáka:

1. Zabavená látka se nepodrobuje testům a pracovník školy ihned informuje vedení školy.
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy se vloží nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezů, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru.
3. O nálezů škola vyrozumí Policii ČR a informuje zákonného zástupce žáka.
4. O nálezů je sepsán stručný záznam (datum, místo, čas nálezů, jméno, podpis žáka), zápisu je přítomen ředitel školy.
5. V případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se zajištěná látka přivolanému lékaři.

Postup při podezření, že žák má u sebe OPL

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, řešení spadá do kompetence Policie ČR.
2. Škola neprodleně vyrozumí Policii ČR, zkonzultuje postup a informuje zákonného zástupce

žáka.

3. Žáka je třeba izolovat a do příjezdu policie ho mít pod dohledem.

4. Pracovníci školy nesmí provádět osobní prohlídku a to ani prohlídku jeho věci.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů informován od rodičů a zákonných zástupců o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud tak neučiní, situaci lze klasifikovat jako záškoláctví. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření

Kdy informovat Policii ČR, OSPOD

- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným

zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

- Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

- V případě, že neomluvená nepřítomnost **žáka přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou

komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

- V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

- Pokud má žák více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat s OSPOD

KRÁDEŽE

Jde o protiprávní jednání, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho rodičům, zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil. Vést žáky k všímavosti vůči svému okolí (v případě, že budou svědky takového jednání - krádeže), aby ohlásili tuto skutečnost třídnímu učiteli, výchovnému poradci, školnímu metodiku prevence, řediteli školy, popřípadě jinému pedagogickému pracovníku školy.

Postup při nahlášení krádeže žákem:

- o události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného
- věc ohlásit na městské oddělení Policie ČR nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce)
- v případě, že je znám pachatel mladší 18 let, nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení

RASISMUS

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu třídní učitel neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti. Dále oznámí skutečnost rodičům nebo zákonným oběti i agresora a postupuje dle

preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje policii ČR dle závažnosti situace a případného ohrožení bezpečí oběti. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád).

VANDALSTVÍ

Dle školního řádu žák nesmí vědomě ničit majetek školy či někoho jiného. Při zjištění takové skutečnosti jsou neprodleně informováni rodiče a zákonní zástupci. Žák (rodiče a zákonní zástupci žáka) je povinen uhradit způsobenou škodu. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření .

1. Podmínky zacházení se školním majetkem zakotvit do školního řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost. Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem.
2. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhejte po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
3. Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikujte na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
4. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumívejte o tomto chování zákonné zástupce žáků a dohodněte s nimi způsob náhrady škody.
5. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil není ochotný škodu nahradit, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
6. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferujte tento způsob náhrady škody.
7. O způsobené škodě proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím.....
8. Snažte se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ní následně pracovat

KYBERŠIKANA

Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet,

mobilní telefon nebo přes sociální síť (facebook), třídní učitel okamžitě informuje ředitele školy, výchovného poradce, školního metodika prevence.

Rodiče nebo zákonní zástupci jsou pozváni do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu k žákovi (oběti) od agresora. Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se pravidly pro bezpečný pohyb na internetu (také je lepší změnit telefonní číslo, adresu na facebooku, internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určité době se snažit vyhýbat těmto kontaktům.

Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonného zástupce agresora a vysvětlit mu, že jde v podstatě o trestný čin, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen.

Pokud došlo k tomuto činu v prostorách školy, bude přestupek hodnocen různými stupni výchovných opatření (viz školní řád), v opačném případě je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (Policii ČR).

ZBRANĚ VE ŠKOLE

- Zaveďte občas řeč na podobné předměty, kdo už viděl zbraň, kde, či rodiče mají zbraně doma a proč – zjistíte zájem o problematiku, dostupnost a zmapujete terén
- Na schůzkách s rodiči jasně deklarujte, že děti mívají podivné nápady a jestliže má někdo doma zbraně, bylo by moudré, kdyby dodržoval bezpečnostní předpisy
- Jestliže někdo něco podobného do školy přinesl, obvykle se s tím někomu pochlubí – je nutné budovat síť „informátorů“, kterou k vám tato zpráva svižně doputuje
- Kdykoliv se někde ve světě nějaká střelba ve škole odehraje, mluvte o tom s dětmi
- Nošení zbraní do školy zakažte školním řádem a často informujte žáky, co se všechno stane, když je někdo bude u sebe mít.
- Všechny viditelné zbraně okamžitě zabavujte a vraćejte až rodičům a po velkých obstrukcích, na základě zápisů, záznamů a všelijakých hlášení a to i na střední škole. Každý přestupek proti školnímu řádu z této kategorie oceňte výchovným opatřením.
- Jakmile si děti začnou vzájemně líčit včerejší film, ve kterém někdo nesmrtelný kolem sebe mával nožem, zaveďte na to hovor. Zvláště malým dětem donekonečna opakujte, že zásah zbraní bolí a může člověka i zabít.

- Jakékoliv zranění jednoho žáka jiným za použití zbraně nezamlčujte, ale okamžitě to řešte. Do řešení zapojte rodiče, poškozeného i útočníka a nebojte se volat policii. Útočník nesmí z vyšetřování vyjít jako hrdina!
- Na střední škole a vyšším stupni základní školy nikdy žádné dítě netlačte do kouta a neprovokujte zbytečným tlakem! Obvykle zaútočí proto, že jste se dotkli jeho důstojnosti.
- Jestliže se chystáte někoho ze školy vyloučit, bavte se s ním o tom a snažte se co nejvíc přijít na to, co se v něm děje a jak velká rána to pro něj je. Totéž při propadání nebo dlouhodobém špatném prospěchu.

ÚTOKY NA UČITELE

skutečné fyzické útoky jsou u nás velmi řídkým jevem, občas se vyskytuje vyhrožování, celkem často pak verbální útoky. Při normálním důstojném průběhu komunikace mezi pedagogy a žáky by se to nemělo stávat. Výjimky mohou představovat děti s poruchami chování, které se v afektu mohou verbálního útoku dopustit.

- Jakmile se žák začne chovat agresivně, začne vyskakovat nebo je zřejmé, že je rozrušený, okamžitě se s ním přestaňte dohadovat. Snižte hlas do klidnější polohy, mluvte spisovně, jasně a snažte se hovor ukončit nějak neutrálně. „Nechme to být, možná jsem to přesně nepochopil.“ „Snad jsem tolik neřekl...“ „Dobře, máme toho asi dneska všichni dost...“ „Jestli jsem tě naštvál, tak promiň.“
- Je úplně jedno kdo je v právu, kde je pravda a tak podobně, nejdůležitější je, aby se dítě uklidnilo a pominula aktuální hrozba.
- Důležitá je podpora zbytku třídy, kdyby útočník vytáhnul nějakou zbraň, budete jejich pomoc potřebovat. Alespoň jeden z nich musí najít chuť a odvahu doběhnout pro někoho dospělého.

Za „normálních“ okolností se útoky pohybují pouze ve verbální rovině. Což neznamená, že nedokážou pěkně vyděsit. Jestliže se dítě zvedne a začne vám sprostě nadávat uprostřed hodiny, je to ošemetná situace. Důležité je, aby nestrhnulo celou třídu. Jakmile začnou bučet, hučet, nadávat a pokřikovat všichni, zvládá se to dost těžko.

- Jde-li o osamělého útočníka, který je rozčilený, platí to stejné, co při hrozbě fyzickým útokem.
- Některé děti svými vulgarismy nic nemyslí, prostě takhle doma mluví, nechťejí se vás nijak dotknout. Neberte hned všechno smrtelně vážně a nedržte nudná kázání.

- Jestliže je útočník chronicky drzý nebo se potřebuje jen nějak vyjádřit, pomáhají dlouhé vážné pohledy, pohledy zraněné laně nebo zvolání :“Ale Pepo, už tě to zase bere?“ Humor zchladí překvapivě dost horkých chvilék. Rozhodně nepomáhá hádání se s útočníkem. Za každou cenu musíte udržet třídu na své straně! Jakmile se zapojí do agrese víc dětí, začíná to být nebezpečné.
- Když cítíte, že třída je na vážkách, budete je muset buď dojmout, anebo zastrašit. Mezi dětmi jsou vždy takové, které lze buď dojmout nebo zastrašit. Máte-li čím vyhrožovat, zkuste to. Nemáte-li, budete muset dojímat nebo apelovat na čest, slušnost, spravedlnost atp. Je jednodušší, když agresora umravní samy děti.
- Některé děti prostě nemají rády, když se někomu ubližuje. Svou etudu věnujte především jim. Začněte být osobnější - Můžete zkusit vyprávění o tom, jak jste si vždycky přáli učit děti, něco jim dávat, jak tu práci máte rádi, ale vždycky vás tolik zamrzí, když.....
- Ještě vždycky můžete z rozbouřené třídy odejít, ale berte to jako poslední možnost. Zbabělost vám totiž děti nikdy neodpustí a jako zbabělost to v každém případě vyzní.

KOPY, ÚDERY, HMATY, CHVATY

velmi odpudivé projevy násilí, které používají především mladší děti. Věnují se jim pilně ráno před školou, každou přestávku a rozhodně v družině. Odpudivé na nich je zejména to, že jsou doprovázeny řevem a rádoby bojovnými výkřiky. Dost často se při nich také děti zraní. To souvisí s jejich celkovou neobratností. Obvykle totiž zjistí, že vykopnout nohu do výše hlavy je docela kumšt až ve chvíli, kdy si něco udělají. Návik těchto technik totiž zpravidla spočívá pouze ve sledování televize. Obzvláště nesnesitelné to bývá druhý den po uvedení nějakého takového pěkného „instruktážního“ filmu.

- Pokuste se takové počínání někdy natočit videokamerou a pak pustit rodičům na třídních schůzkách. Použijte to jako doklad toho, proč není vhodné, aby se malé děti dívaly na podobné filmy.
- Také funguje nějaké náhradní zaměstnání, ale ne na každého.
- Stále dokolečka to zakazujte, pranýřujte a potírejte – úspěch bude malý, ale snad alespoň někdo přestane....
- Tak, jako to vadí vám, vadí to i mnohým dětem! Soustřeďte se proto na jejich ochranu, aby je „kopálisti“ neotravovali a neohrožovali.

RVAČKY

z rvaček mívají učitelé dost hrůzu a mylně je považují za šikanu. Bitka není šikana a to ani tehdy ne, když se jí zúčastní víc dětí. Bývá to záležitost kluků a rázných děvčat. Vzhledem k tomu, že na základce učí většinou ženy, které řeší obvykle problémy tím, že je nekonečným rozebíráním situace rozmělní do vytracena, nemají pro pranice pochopení. Jenomže některé děti si prostě nechtějí o svém problému promluvit, chtějí ho vyřešit ručně. Normální rvačka vyčistí vzduch a případná zranění, způsobená opět především celkovou neobratností aktérů, nebývají nijak strašná. Když ano, tak je alespoň neprovází ponižování a nejsou proto zdrojem nenávisti a dlouhodobého nepřátelství.

- Když se k rvačce nachomýtnete, zasahujte rozumně až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví. Jinak můžete přijít také k úhoně a zranění učitele je přeci jen zbytečná komplikace.
- Když už je po bouři a aktéři na sebe jen něco pokřikují a nadávají si, moc se do toho nepleťte, to patří k věci.
- Během následného vyšetřování buďte věcní. Bývají-li odpovědi na otázku PROČ ve smyslu: „Já mu řekl a on mi na to řekl...., Řekl o mojí mámě...., Von si začal....“ apod., a nezdá se, že by šlo o následky dlouhodobé systematické agrese, nechte to být. Omezte se na stručné vysvětlení, že problémy se dají řešit i jinak. O události proveďte zápis.
- Soustřed'te se hlavně na případná zranění a jejich ošetření.
- Rvačkám žádnou prevencí nezabráníte.

ÚTOKY NA PŘÍSLUŠNÍKY MARGINÁLNÍCH SKUPIN

jsou jedním z největších současných problémů. Útočí se na děti cizinců, na děti chudé, na ty, které nenosí značkové oblečení, na Romy v převážně neromských třídách, na Neromy v převážně romských třídách, na děti příliš chytré, málo chytré... Útoky nabývají nejrůznějších podob od vysmívání a pošklebování přes vyčleňování z kolektivu až po fyzické útoky. Vzhledem k tomu, že zostouzení marginálních skupin je veřejností běžně tolerované, vtipy o přistěhovalcích, Romech, homosexuálech nebo blondýnách jsou často vyprávěny nejen doma u večeře, ale i ve sdělovacích prostředcích, je obtížné postavit tomu hráz. V každém případě je to ale nutné.

- Na základní škole plní děti povinnou školní docházku a nemohou se tomu vyhnout, proto je naprosto nezbytné, aby se zde cítily bezpečně = neustále prosazujte zásady rovnosti

- Jakmile se objeví první verbální a zdánlivě nevinný útok (u nejmladších školních dětí) ihned reagujte a problém (nikoliv zdroj pohoršení, tedy útočníka) pečlivě rozeberte
- Rozbory trpělivě opakujte při jakémkoliv podobném náznaku.
- Nezapojujte se do vyprávění vtipů o jakékoliv marginální skupině a nic takového veřejně netrpte a nepodporujte takové stereotypy.
- Snažte se přiblížit ostatním dětem kulturu jejich spolužáků třeba prostřednictvím projektů nebo týdnů zaměřených na danou problematiku. U mladších dětí se vám podaří zapojit i rodiče, což bude ze všeho nejúčinnější, neboť děti si všechny předsudky přinášejí obvykle z domova.
- Při jakémkoliv použití názvu nějaké skupiny jako nadávky reagujte u malých dětí vysvětlováním a rozbořem, u velkých jasným a hlasitým odmítnutím takových způsobů.

VERBÁLNÍ AGRESE + HRUBÉ A VULGÁRNÍ VÝRAZY

jsou obdobně jako útoky na marginální skupiny velmi častým jevem. A rovněž jako v předchozím případě, je především nutné jednoznačně a jasně deklarovat nesouhlas a takové chování odmítnout. Děti budou mluvit tak hrubě, jak jim to okolí dovolí a je nutné, aby si byly vědomy toho, že to není normální chování a měly tedy potřebu vulgární mluvu na veřejnosti skrývat. Řeč je natolik spjata s myšlením, že velkorysá společenská tolerance užívání nejhrubších výrazů s sebou nutně nese i hrubé chování.

- Kromě školního řádu, jako nezbytného základního kodexu, mějte ve škole stanovena i obecná pravidla soužití, jako vyjádření morálních hodnot. Tato pravidla tvořte společně se žáky a jasně v nich deklarujte požadavek slušného mluvení a chování. Nezaručí to, že se tak všichni budou chovat, ale vulgární mluvu to jasně odkáže do roviny nepřijatelnosti.
- Mladší děti trpělivě opravujte a dávejte jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.